

בס"ד. יום ב' דראש השנה ה'תשמו"א*

זה היום תחלת מעשיך זכרון ליום ראשון¹, וידוע דהיום (סתם) קאי על ראש השנה², ופירושו זה היום הוא שבהיום דראש השנה נמשכת בחי' זה³, דבראש השנה מכתירים בני ישראל את הקב"ה למלך⁴ ופועלים ועושים גילוי מלכותו ית' בכל העולם, עד אשר וידע כל פעול כי אתה פעלתו⁵, שגם בחי' פעול שבעשי⁶ (ומכ"ש דיצירה ודבריא) ידע כי אתה פעלתו. וזהו זה היום, דבראש השנה נמשך אלקות בגילוי ממש, ועד ד"זה", כאו"א מראה באצבעו ואומר זה⁷. וי"ל דזהו גם הביאור שאומרים על היום דראש השנה זה היום תחלת מעשיך, דידוע הדיוק בזה מכ"ק אדמו"ר הזקן וכ"ק אדמו"ר האמצעי וכ"ק אדמו"ר הצ"צ וכ"ק אדמו"ר מהר"ש וכ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע וכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, שהרי בכ"ה באלול נברא העולם⁸ וראש השנה הוא יום ברוא אדם הראשון שהוא יום וא"ו למע"ב⁹, ואיך אומרים על יום זה שהוא תחלת מעשיך. וגם למה ראש השנה הוא באחד בתשרי ולא בכ"ה באלול. ועוד שבראש השנה כל באי עולם יעברון לפניך כבני מרון¹⁰, לא רק סוג המדבר אלא גם הנבראים דסוג החי, דסוג הצומח ודסוג הדומם, ולמה ראש השנה הוא ביום ברוא האדם דוקא. והביאור בזה, דתכלית הכוונה בבריאת העולם הוא שהאדם ע"י עבודתו ימשיך גילוי אלקות בעולם, גילוי עד ד"זה" (כאו"א מראה באצבעו ואומר זה), וענין זה נתחדש ונעשה ביום ברוא האדם, דבריאת העולם בכ"ה באלול היתה בבחי' כה, וכיום ברוא אדם הראשון (ע"י עבודתו) נתחדש ונעשה גילוי אלקות, בבחי' זה¹¹.

(* יצא לאור בקונטרס ראש השנה — תשמ"ח, "לקראת ראש השנה .. יום ג', ג' דסליחות שנת ה'תשמו"ז".

(1) תפלת מוסף דראש השנה, מרה"כ, כו, א.

(2) זח"ב לב, ב ובמרמ"ז שם (הובא בלקו"ת תבוא מא, ג). זח"ג רלא, א. מג"ע נצבים ד"ה בעשירי (ס, ד). הגהת מהר"י כץ בפענח רזא ס"פ נצבים. לקו"ת ר"פ נצבים.

(3) ראה בהנסמן לקמן הערה 11.

(4) וכמדו"ל (ר"ה טז, א. לה, ב) אמרו לפני בר"ה מלכות .. כדי שתמליכוני עליכם.

(5) תפלת העמידה דראש השנה (ברכת "אלקינו כו' מלך כו").

(6) סידור האריז"ל במקומו. ועד"ז במשנת חסידים מס' ליל ר"ה פ"ח מ"ב. — הובא בלקו"ת שלח מז, א.

(7) לשון חז"ל — תענית בסופה ובפרש"י שם. שמור"ר ספכ"ג. וראה גם פרש"י עה"פ בשלח טו, ב. ובאזה"ת דלקמן הערה 11 (ע' איתלד) מביא בהמשך ל"זה היום תחלת מעשיך" "ע"ד שלע"ל נאמר ואמר ביום ההוא הנה אלקינו זה" — שהוא הפסוק שהובא בגמ' ובמדרש שם.

(8) ויק"ר רפכ"ט. פסיקתא דר"כ פיסקא כג (בחודש השביעי). יליש עה"פ (פינחס כט, א) ובחודש השביעי (רמז תשפב). תוד"ה לתקופות — ר"ה ת, א. וראה פרקי דר"א רפ"ח ובהגהות הרד"ל שם. וראה גם ר"ן (הובא בחדא"ג מהרש"א) לר"ה טז, א.

(9) ראה תוס' שם. רבינו בחיי עה"פ בראשית א, יג (ד"ה ויש לך לדעת). חדא"ג מהרש"א לר"ה כו, א. וראה גם מכתב מוצש"ק כ"ה אלול תשמ"ז (נדפס בלקו"ש חל"ד ע' 322 ואילך).

(10) פיוט "ונתנה תוקף", מרה"ט, רע"א (במשנה).

(11) לקו"ת נצבים מז, ב. אוה"ת דרושים לר"ה ד"ה זה היום ע' איתלב. שם ע' איתלד. ובכ"מ.

(ב) **וביאור** ענין העילוי שנתחדש ונעשה ביום ברוא אדם הראשון יובן בהקדים מעלת דרגת העולם כמו שנברא ביום הראשון דמעשה בראשית (בכ"ה באלול), שאז הי' העולם בדרגא נעלית (כדלקמן), שמזה יובן גודל העילוי שנתחדש ונעשה בהעולם ביום ברוא אדם הראשון. וי"ל שזהו הטעם שבכו"כ דרושי רבותינו נשיאינו דראש השנה (שמבואר בהם הטעם על זה שראש השנה הוא בא' בתשרי) מבוארת בהם המעלה דכ"ה באלול, כי ע"י הביאור במעלת כ"ה באלול מובן יותר גודל העילוי דראש השנה.

והנה ביום הראשון דמע"ב (כ"ה באלול) נבראו השמים והארץ וכל צבאם מאין ליש כמ"ש¹² בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ, שהשמים והארץ וכל צבאיהם (את השמים לרבות תולדותיהם ואת הארץ לרבות תולדותיה¹³) נבראו אז מאין ליש. דגם הנבראים שנתהוו בהימים דמע"ב שלאחרי היום הראשון הרי אז היתה התגלות שלהם, יצירה ועשי', אבל בריאתם מאין ליש היתה ביום הראשון¹⁴. וגם האדם, שהמעלה דראש השנה היא (כנ"ל) שביום זה נברא האדם, הרי כתיב בי' וייצר ה' אלקים את האדם עפר מן האדמה¹⁵, והעפר מן האדמה (שממנו נוצר גוף האדם) נתהווה ביום הראשון. ובמיוחד ע"פ הידוע¹⁶ שהכתוב בראשית גו' מדבר בהתהוות השמים והארץ הגשמיים וגם בהתהוות האצילות, בראשית חכמה, אלקים בינה, את השמים ז"א ואת הארץ מלכות. וכל זה נתהווה ביום הראשון. וגם איתא במדרש עה"פ ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד¹⁷, דמ"ש יום אחד (ולא יום ראשון) הוא לפי שבו הי' הקב"ה יחידי בעולמו. והיינו דהתהוות דיום הראשון היתה באופן שהי' אז נראה ונגלה שהוא ית' אחד בעולמו¹⁸. וענין זה (הקב"ה יחידי בעולמו) הי' אז מצד למעלה ומצד וכמו שנמשך למטה, והמאמר שנאמר ביום הראשון הי' ויאמר אלקים יהי אור¹⁹, שעל ידו יוכלו בני"י (ע"י עבודתם) להאיר את העולם כולו ולגלות את הפנימיות שבו, אוא"ס שלפני הבריאה והצמצום, ועד לעצמות ומהות, שבהעולם כמו שהוא מצד עצמו (גם כמו שנברא ביום הראשון) הוא בהעלם. וי"ל דזהו שאמרו רז"ל²⁰ אור שנברא ביום ראשון לא הי' העולם כדאי להשתמש בו, והבדילו לעצמו²¹,

12) בראשית א, א. וראה רמב"ן עה"פ: ואין אצלנו בלשון הקודש בהוצאת היש מאין אלא לשון ברא.

13) פרש"י עה"פ שם, יד.

14) פרש"י שם ובפסוק כד.

15) בראשית ב, ז. והיינו, דגופו של אדה"ר לא נברא ע"י מאמר אלקי בפ"ע [כשאר הברואים], ועשה וייצר את האדם בהעפר שהי' מקודם (תו"ח בראשית יט, ב).

16) ראה זח"א לא, ב (בתוספתא). רנו, ב. וראה ד"ה בראשית ברא תרנ"א (סה"מ תרנ"א ע' פט ואילך).

17) בראשית א, ה. ב"ר פ"ג, ת. פרש"י עה"פ.

18) המשך תערוב"ב ח"ב ע' תתקצח. סה"מ תש"ד ע' 222. ושם, שזה למעלה גם מהמציאות דאצילות.

19) בראשית א, ג. וראה בהמשך תערוב"ב ובסה"מ תש"ד שם, השייכות דאור שנברא ביום ראשון לענין "הקב"ה יחידי בעולמו".

20) שמו"ר רפ"ה. וראה בהמצויין בהערה הבאה.

21) מדרש תהלים עה"פ תהלים כז, א. ירושלמי ברכות פ"ח ה"ו. ב"ר פ"ג, ו וכיפ"ת שם.

כי אור זה הוא למעלה מהעולם, ובפרט ע"פ המבואר בכ"מ²² הפירוש (וגודל העילוי) דהבדילו לעצמו.

ג) והנה נוסף על כל העילויים הנ"ל שהיו ביום הראשון דמע"ב, הנה ידוע שבכל ר' ימי בראשית, גם ביום הששי דמע"ב (לפני חטא עה"ד), ה' כללות העולם בדרגת ג"ע²³. דג"ע (גם כמו שהוא עכשיו) הוא דרגא הכי נעלית, ועאכו"כ כמו שהי' אז. ואעפ"כ, ע"י בריאת האדם בראש השנה נתוסף עילוי בהעולם [נועד שע"י עבודת אדם הראשון נתוסף עילוי גם בג"ע כמו שהי' אז, כמ"ש²⁴ ויניחאו בג"ע לעבדה גו', להמשיך אוא"ס בג"ע²⁵]. דהגם שעולם על מילואו נברא²⁶ וכמ"ש²⁷ אלה תולדות השמים והארץ בהבראם תולדות מלא²⁸, הרי שלימות זו דעולם היא כמו שהעולם הוא מצד הבריאה, וכדיוק לשון הכתוב אלה תולדות (מלא) גו' בהבראם, וכן בלשון חז"ל עולם על מילואו נברא, והשלימות דעולם כמו שהוא מצד הבריאה (מלמעלה) הוא במדידה והגבלה. וע"י עבודת האדם נמשך אור שלמעלה ממדידת והגבלת העולם, אלה תולדות פרץ²⁹ תולדות מלא²⁸, שפורצים³⁰ כל המדידות וההגבלות דעולם, גם המדידות וההגבלות דעולם כמו שהי' ביום הראשון דמע"ב, שבו הי' הקב"ה יחידי בעולמו.

וזוהו מה שראש השנה הוא ביום ברוא אדם הראשון דוקא, כי ענין ראש השנה הוא המשכת בחי' זה (כנ"ל בפירוש זה היום), היינו³¹ המשכת וגילוי עצמות אוא"ס שלמעלה מגדר שייכות לעולמות. וזה היום תחלת מעשיך, שהגילוי דבחי' זה נמשך גם במעשיך, דגם בהעולם שמצד עצמו הוא בבחי' כה יהי' בו גילוי בחי' זה (ועד שגם בחי' פעול (שבעשי') ידע כי אתה פעלתו, כנ"ל). ולכן ראש השנה הוא ביום ברוא אדם הראשון דוקא, כי כח זה (להמשיך גילוי עצמות אוא"ס שלמעלה מהעולמות, ושהמשכה זו תהי' בעולם) הוא בישראל דוקא, אתם קרויים אדם³², על שם אדם הראשון³³.

ד) ויש לומר שהכח שיש בישראל להמשיך גילוי בחי' זו, הוא מצד שרש נשמתם [שהרי בריאת האדם ביום ששי למע"ב (ראש השנה) היא שאז הי' ויפח

22) ד"ה וישב עת"ר (סה"מ עת"ר ע' צד ואילך). מצה זו עזרת" (תש"ז) פ"ג (סה"מ עזרת" ע' קנב ואילך). תש"ז ע' 240 ואילך). ובכ"מ.

23) ראה לקו"ת קרח נב, ג. דרך מצותיך טו, סע"א.

24) בראשית ב, טו.

25) תו"א בראשית ה, סע"ד. ובכ"מ.

26) ראה ב"ר פי"ד, ז. פי"ג, ג.

27) בראשית ב, ד.

28) ב"ר פי"ב, ו. שמור"ר פ"ל, ג.

29) רות ד, יח.

30) ראה שמור"ר שם.

31) ראה ד"ה זה היום תרס"ט (סה"מ תרס"ט ע' ה).

32) יבמות סא, רע"א.

33) ראה לקו"ת נצבים מז, ב.

באפיו נשמת חיים³⁴. משא"כ גופו של אדם הראשון שנוצר מעפר מן האדמה³⁴ שנבראה כבר (כנ"ל) ביום הראשון³⁵]. והענין הוא, דהנה כתיב³⁴ ויפח באפיו נשמת חיים, ומבאר רבינו הזקן³⁶ כמ"ש בזהר³⁷ מאן דנפח מתוכי נפח, ומפרש מתוכיותו ומפנימיותו, היינו ד(שרש) הנשמה הוא בעצמותו ית'. והגם שממשיך שם, דכמו שהבן נמשך ממוח האב כך כביכול נשמת כל איש ישראל נמשכה ממחשבתו וחכמתו ית', הנה זה שהנשמה היא בבחי' מחשבתו וחכמתו ית' הוא כמו שהיא באה בהמשכה, אבל שרשה (האמיתי) הוא בעצמותו ית'. דכמו שהוא בהמשל דאב ובן, דשרש הבן הוא מעצמות האב ממש שלמעלה מבחי' הגילויים (דהאב), שלכן אפשר שיהי' יפה כח הבן מכח האב³⁸ כי שרש הבן הוא מעצם נפש האב ובעצם נפשו הרי האב שלם בכל כוחותיו³⁹, עד"ז הוא גם בנשמות ישראל, בנים אתם להוי' אלקיכם⁴⁰, ששרשם הוא בעצמותו ית' (שלמעלה מבחי' הגילויים), ולכן יש בהם עילוי כביכול על בחי' הגילויים שלמעלה, בדוגמת יפה כח הבן מכח האב. וכמרז"ל⁴¹ קוב"ה חייך ואמר נצחוני בני נצחוני, קוב"ה הוא אוא"ס כמו שבא בהמשכה באופן דקדוש וברוך [קדוש הוא סוכ"ע, שהוא קדוש ומובדל מהשתלשלות, וברוך מלשון ברכה והמשכה הוא כמו שנמשך להיות ממכ"ע⁴²], ומכיון ששרש הנשמות הוא בעצמותו ית' (שלמעלה גם מבחי' קדוש), לכן קוב"ה חייך ואמר נצחוני בני נצחוני [וענין זה שייך במיוחד לראש השנה, כמאמר רז"ל⁴³, כשמתכנסין מלאכי השרת לפני הקב"ה לומר אימתי ראש השנה כו' הקב"ה אומר להם לי מה אתם שואלים, אני ואתם נלך אצל ב"ד של מטה]. ובפרט ע"פ תורת הרב המגיד⁴⁴ בפירוש מרז"ל⁴⁵ ישראל עלו במחשבה, שהוא כמשל הבן שצורתו חקוקה במחשבת האב, אלא שבבני אדם שייך זה דוקא לאחרי שנולד הבן, משא"כ אצל השי"ת, אף קודם שנבראו ישראל הי' נחקק צורתם במחשבה, כי אצלו ית' העבר והעתיד אחד. שמזה מובן עוד יותר⁴⁶, דשרש הנשמות (בנים אתם לה' אלקיכם) הוא בעצמותו ית'.

(34) בראשית ב, ז.

(35) ראה לקו"ת שם (מו, א), דמה שהוא ר"ה הוא "לא על בריאת גופו אלא על נפשו שנא' ויפח באפיו נשמת חיים".

(36) בתניא רפ"ב.

(37) כ"ה בתניא שם. אגה"ת מהדר"ק ע' תקט. אגה"ק רסט"ו. ובמאמרי אדה"ז אתהלך-לאזניא ע' קה בשם חז"ל. וראה הנסמן בלקוטי הגהות לתניא שם.

(38) ראה שבועות מח, סע"א. וש"נ.

(39) ד"ה שמח תשמח תרנ"ז ע' 93 (סה"מ תרנ"ז ע' רסט"ער). וידוע הפירוש ב"יפה כח הבן מכח האב", דגם זה ש"יפה כח הבן" הוא "מכח (העצמי של) האב" (לקו"ש חכ"ג ע' 222).

(40) ראה יד, א.

(41) ב"מ נט, ב.

(42) לקו"ת תזריע כב, ג. ובכ"מ.

(43) דב"ר פ"ב, יד.

(44) או"ת (הוצאת קה"ת) ב, סע"ג. וראה המשך תער"ב ח"ב ע' תתקב ואילך.

(45) ב"ר פ"א, ד.

ה) **ויש** לומר שזהו מ"ש אדמו"ר הזקן³⁶ בענין ויפח באפיו נשמת חיים, שהוא בבחי' נפיחה בכח כביכול⁴⁷, דזה שצריך להיות נפיחה בכח הוא מפני ששרש הנשמה הוא בבחי' העלם העצמי, העלם שאינו במציאות, וההמשכה מבחי' העלם שאינו במציאות היא ע"י טרחא ויגיעה דוקא. דהנה ידוע שבכדי להמשיך מהעלם שישנו במציאות אין צריך לטרחא ויגיעה. וכמו שלהבת הקשורה בגחלת, דלהיות שגם בתוך הגחלת היא במציאות אש אלא שאינה נראה ונגלה בחוץ (העלם שישנו במציאות), לכן הוצאת השלהבת מהגחלת היא בלי עמל ויגיעה. משא"כ ההמשכה מבחי' העלם שאינו במציאות היא ע"י טרחא ויגיעה דוקא. וכמו הוצאת האש מצור החלמיש, דלהיות האש שבצור הוא בבחי' העלם שאינו במציאות, לכן אי אפשר להוציא ממנו אש כ"א ע"י הכאה, בטרחא ויגיעה דוקא. וכמבואר כ"ז בארוכה בדרושי כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע⁴⁸. וזהו מ"ש אדה"ז שויפח באפיו נשמת חיים הוא בבחי' נפיחה בכח, כי שרש הנשמות הוא בבחי' העלם שאינו במציאות, בחי' צור [וכמבואר בלקו"ת⁴⁹ בענין התשובה דוהרוח תשוב אל האלקים אשר נתנה⁵⁰, דבחי' האלקים (אשר נתנה) שהוא שרש הנשמה (ומבחינה זו ניתנה הנשמה באופן דנתינה, דכל⁵¹ הנותן בעין יפה הוא נותן⁵²) הוא בחי' צור], ולכן ההמשכה משם היא ע"י נפיחה בכח. ולהיות דשרש נש"י הוא בעצמותו ית' לכן ביכלתם להמשיך בעולם גילוי עצמות או"ס.

ו) **והנה** הנ"ל הוא ביאור על זה שבכחם של ישראל להמשיך גילוי עצמות או"ס. אמנם זה שממשיכים גילוי זה בעולם, חיבור בחי' זה עם בחי' כה³³, י"ל שהוא ע"י שממשיכים גילוי נשמתם בגופם. דהנה גוף האדם (שנוצר מעפר מן האדמה שנברא בכ"ה באלול) הוא בחי' כה, וע"י שפועל גילוי אלקות בגופו, ע"י הוא ממשיך גילוי אלקות גם בעולם. דבמדה שאדם מודד בה מודדין לו⁵³, ולכן ע"י שהאדם ממשיך הגילוי דבחי' זה בבחי' כה שבעצמו, ע"י נמשך הגילוי דבחי' זה גם בבחי' כה דכל העולם⁵⁴. וכמו אדם הראשון שאמר לכל הבריאה בואו נשתחוה ונכרעה נברכה לפני ה' עושינו⁵⁵, דזה שפעל ביטול בכל הבריאה (שחוץ ממנו) הוא ע"י פעולת הביטול בעצמו. וכפירוש נשתחוה (ולא השתחוו), היינו⁵⁶ ש(גם) הוא

46 ראה לקו"ש חט"ז ע' 487.

47 ראה תניא שם: מוציא בנפיתחו בכח. אגה"ת פ"ד (צד, א). וראה המשך תרס"ו ע' תצב.

48 ד"ה ואברהם זקן תרס"ו (המשך תרס"ו ע' פ ואילך).

49 ראה לקו"ת האזינו עב, א. דרושים לשמע"צ פה, ריש ע"ב.

50 קהלת יב, ז.

51 ראה ב"ב נג, א. וש"נ. רמב"ם הל' מכירה פכ"ה ה"ד. הל' זכי ומתנה פ"א הכ"ב.

52 לקו"ת האזינו שם, ב.

53 סוטה ח, ב (במשנה). ושם ט, ב (במשנה): וכן לענין הטובה.

54 להעיר מלקו"ת במדבר ה, ריש ע"ב.

55 תהלים צה, ו. וזהר ח"א רכא, ב. ח"ג קז, ב. תקו"ת תני"ו (צ, ב). וראה פרקי דר"א פ"א. וראה אוה"ת

ורא ס"ע רלו ואילך.

56 ראה זהר ח"א וח"ג שם: אמר לון אנא ואתון בואו נשתחוה וכו'. ובפדר"א: בואו אני ואתם נלך

ונלביש גאות ועוז ונמליך עלינו מי שבראנו כו'.

עצמו ישתחוה ויהי' בביטול. וביאור הענין (זה שהמשכת גילוי אלקות בעולם היא ע"י קדימת ההמשכה בגוף האדם), הנה שם אדם הוא על שם אדמה לעליון⁵⁷, וי"ל דזהו בנשמת האדם וגם בגוף האדם, כמ"ש⁵⁸ נעשה אדם גו' כדמותנו⁵⁹. וכמו שגופו של אדם הראשון הי' יציר כפיו של הקב"ה⁶⁰, עד"ז הוא גם בהנוגע להגוף דכאו"א מישראל, שהרי אתם קרויים אדם ע"ש אדם הראשון (כנ"ל). וזה שכאו"א מישראל נקרא אדם ע"ש אדמה לעליון, בין מצד נשמתו בין מצד גופו, הו"ע נצחי שאין שייך בו שינוי. וכמ"ש⁶¹ ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש, ד"ל שממלכת כהנים קאי על הנשמה וגוי קדוש קאי על הגוף⁶², ובשניהם נאמר ואתם תהיו לי, דכל מקום שנאמר לי אינו זו לעולם⁶³. ולכן ע"י עבודת האדם להמשיך גילוי אלקות בגופו, נמשך עי"ז גילוי אלקות גם בעולם.

(ז) וזהו זה היום תחלת מעשיך כו' כי חק לישראל הוא משפט לאלקי יעקב⁶⁴, דמלת כי פירושה נתינת טעם על מה שקדם לומר זה היום תחלת מעשיך⁶⁵. דהנה החיבור ד"זהו ו"כה" שבאדם (שעי"ז הוא ממשיך הגילוי ד"זהו" גם בבחי' "כה" דהעולם) הוא ע"י עבודתו בלימוד התורה ובקיום המצוות. דעסק התורה שייך (בעיקר) להנשמה⁶⁶ (זה), וקיום המצוות שנתלבשו בדברים גשמיים שייך (בעיקר) לביורו וזיכוך הגוף⁶⁶, וע"י העבודה בעסק התורה וקיום המצוות (ועד שנעשים ענין אחד, מכיון שכל אחד מסייע להשני⁶⁷), נעשה החיבור ד"זהו" עם "כה". וזהו כי חק לישראל הוא משפט לאלקי יעקב, חק קאי על התורה ומשפט על המצוות (כמבואר בלקו"ת⁶⁸). דזהו חק לישראל גו' משפט לאלקי יעקב, דבתורה (חק) אומר ישראל ובמצוות (משפט) אומר יעקב, כי התורה היא הבנה והשגה, ולכן שייכת לישראל אותיות לי ראש⁶⁸, ומצוות שקיומן הוא בכח המעשה של האדם שייכות ליעקב מלשון יעקב⁶⁹. וגם יעקב הוא על שם וידו אוחזת בעקב גו'⁷⁰, וי"ל שזהו⁷¹ שהמצוות נתלבשו

57 ע"ש"מ (לרמ"ע מפאנו) מאמר אם כל חי ח"ב ס"ג (קצג, ב). של"ה ג, א. כ. ב. שא, ב. ובכ"מ. עבודת הקודש ח"א פ"ז ואילך. מאמרי אדהאמ"צ דברים ח"א ע' קכב. וש"נ.

58 בראשית א, כו. וירוע ש(י"בצלמנו" קאי על הנשמה ו) "כדמותנו" קאי על הגוף — שערי אורה שבהערה הבאה. ובכ"מ.

59 שערי אורה ד"ה רני ושמחי ספ"ז (לא, סע"א).

60 ראה ב"ר פכ"ד, ה. קה"ר פ"ג, יא (ב).

61 יתרו יט, ו.

62 ראה בארוכה שיחת שבת תשובה ה'תשמ"א.

63 ויק"ר פ"ב, ב. מדרש שמואל פ"ט. וראה לקו"ת במדבר ט, ג.

64 תפלת מוסף דר"ה, מתהלים פא, ה.

65 לקו"ת נצבים מז, ג.

66 ראה תניא פ"ז (מט, א ואילך). ובכ"מ.

67 ראה אגה"ק ס"ה (קט, א). ובכ"מ.

68 פע"ח שכ"ט (שער הלולב) פ"א. שעה"פ להאריז"ל עה"פ וישלח לב, כט. ספר הליקוטים להאריז"ל עה"פ ויחי מז, כח. שם מח, ב. ערכי הכינויים (לבעל סדה"ד) מערכת ראש (ובדרך מצותיך טו, ב הובא בשם הזהר). לקו"ת שלח מח, ב. מאמרי אדהאמ"צ דברים ח"ב ע' שצ. וש"נ.

69 בלקו"ת נצבים שם: והוא נמשך ומתפשט עד בחי' אלקי יעקב י"ד יעקב (ע"ח שער ג (שער סדר אצ"י למהרצ"ו) פ"ב. פרדס שכ"ג (שער ערכי הכינויים) בערכו) בחי' חיצונית.

70 תולדות כה, כו.

71 ראה אוה"ת יעקב ע' תק.

בדברים גשמיים דעוה"ז התחתון שאין תחתון למטה ממנו. וזהו זה היום תחלת מעשיך כו' כי חק לישראל הוא משפט לאלקי יעקב, ד"חק לישראל גו' משפט לאלקי יעקב" הוא נתינת טעם על זה היום תחלת מעשיך, היינו דהמשכת וגילוי עצמות אוא"ס ("זה") בהעולם ("מעשיך") ע"י האדם שנברא בהיום דראש השנה ("היום") הוא ע"י חק לישראל גו' משפט לאלקי יעקב, לימוד התורה וקיום המצוות⁷².

ח) וע"פ הנ"ל יש לבאר גם מה שידוע דבראש השנה הוא בנין המלכות⁷³, דכמו שבראש השנה בפעם הראשונה, ביום ברוא אדם הראשון, הי' (התחלת) גילוי מדת מלכותו ית' ע"י אדם הראשון, דזהו מה שאמר אדם הראשון אז (השיר של יום ו'74) הוי' מלך גאות לבש⁷⁵, עד"ז הוא בכל שנה ושנה, שבהיום דראש השנה הוא המשכת בחינת המלכות ממקורה ע"י ישראל שקרויין אדם ע"ש אדם הראשון כנ"ל⁷⁶. וזהו שאומרים בהתפלות דראש השנה⁷⁷ מלוך על העולם כולו בכבודך כו' מלך על כל הארץ [וענין זה⁷⁷ אומרים מיד בתחלת ראש השנה, בתפלת ערבית], לפי שעיקר הענין דראש השנה הוא המשכת ובנין המלכות.

דהנה ע"פ המבואר בכ"מ⁷⁸ משמע שהשייכות דראש השנה לענין המשכת המלכות היא לפי שבראש השנה הוא חידוש מע"ב (שלכן נקרא תחלת מעשיך)⁷⁹, החידוש דכללות העולמות והתהוותם ליש⁸⁰, ולכן צריך להמשיך אז מדת המלכות, לפי שהתהוות כל העולמות היא ממדת מלכותו ית'. וביאור זה דורש תוס' ביאור, שהרי לצורך ההתהוות צ"ל כל המדות, כמ"ש⁸¹ כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ וידוע⁸² דששת ימים קאי על שש המדות שמהן נעשו השמים והארץ, דכל יומא ויומא עביד עבידת⁸³. ואע"פ שבשביל התהוות העולם צ"ל כל המדות, בכ"ז מדגישים בהתפלות דראש השנה המשכת המלכות דוקא. ונוסף על זה, הרי ענין המלכות שלצורך התהוות העולמות הוא (בעיקר) בחינת הדיבור דמלכות, בדבר הוי' שמים נעשו⁸⁴, והם העשרה מאמרות שבהם נברא העולם⁸⁵, וההדגשה בראש השנה

72) ראה עד"ז לקו"ת שם.

73) ראה פע"ח שער כד (שער ר"ה) פ"א ואילך. שער הכוונות שם.

74) ר"ה לא, א. תמיד בסופה.

75) תהלים מזמור צג. פרקי דר"א פ"א.

76) ראה בכ"ז לקו"ת נצבים נא, ב.

77) משא"כ זכרונות ושופרות אומרים רק בתפלת מוסף. וראה לקו"ש חכ"ד ע' 621 הערה ד"ה אַלגעמיניע נקודה.

78) ראה לקו"ת דרושים לר"ה נח, ב, דכל ראש השנה נקרא תחלת מעשיך "שנמשך אור וחיות מחדש להתהוות העולם", ובהמשך לזה מבאר ענין "אמרו לפני מלכות בראש השנה כדי שתמליכוני עליכם", "להיות נמשך גילוי החיות מדת מלכותו ית'".

79) לקו"ת שם נד, סע"ד.

80) לקו"ת שם נג, ריש ע"ד.

81) יתרו כ, יא.

82) זהר ח"א רמז, א. ח"ג צד, ריש ע"ב. מאמרי אדמו"ר האמצעי דברים ח"א ע' רו. וש"נ.

83) זח"ג צד, ב. וראה שו"ת הרשב"א ח"א סי' תכג.

84) תהלים לג, ו.

85) אבות פ"ה מ"א.

היא (לא על ענין הדיבור דמלכות, כי אם) על ענין המלוכה, מלך על העולם כולו כו' מלך על כל הארץ. וגם בנוגע להדיבור דמלכות, הרי רובם ככולם של המאמרות שבהם נברא העולם היו לפני יום ו' דמע"ב [ויתירה מזו, שהתהוות הנבראים מהעשרה מאמרות היא תמיד (גם לאחרי שי"ב) כתורת הבעש"ט הידועה⁸⁶, וכמאמר⁸⁷ המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית וידוע שזהו בכל יום תמיד דוקא, בכל גע ורגע], ומה זה שייך לראש השנה דוקא.

ויש לומר הביאור בזה, דזה שבראש השנה הוא בנין המלכות, שייך זה (בעיקר) לזה שראש השנה הוא זה היום, המשכת עצמות או"ס, בחינת זה. [ויש לקשר זה גם עם הביאור (כמו שמשמע בכ"מ) דהשייכות דראש השנה לבנין המלכות היא כי בראש השנה הוא חידוש מע"ב. דהנה ידוע מה שמבואר בסידור (בשער התקיעות ד"ה להבין ענין תק"ש ע"פ כוונת הבעש"ט ז"ל⁸⁸), דזה שבראש השנה נעשה החידוש דכל סדר ההשתלשלות, הוא (בעיקר) בפנימיות העולמות, אלא שעי"ז נעשה חידוש גם בחיצוניות העולמות, שלא יהי' באופן דרפיון ידים. ועפ"ז יש לקשר שני הביאורים בענין השייכות דבנין המלכות לראש השנה (שבראש השנה הוא החידוש דמע"ב ושבראש השנה הוא המשכת בחינת זה), כי החידוש שבפנימיות העולמות שייך להמשכת בחינת זה]. וזהו שההדגשה בראש השנה היא על ענין המלוכה שבמלכות (ולא על הדיבור דמלכות), כי הענין דבנין המלכות (המשכת המלכות משרשה) שייך להמשכת עצמות או"ס. דהגם שכל הספירות המשכתם היא מעצמות או"ס כמ"ש⁸⁹ כי ממך הכל [ומכ"ש הדיבור דמלכות, העשרה מאמרות שבהם נברא העולם מאין ליש, וכידוע דבריאה יש מאין היא בכח העצמות, דהוא לבדו בכחו ויכלתו לברוא יש מאין ואפס המוחלט⁹⁰], אעפ"כ, ענין ההמשכה דעצמות או"ס (בחינת זה), שזהו הענין דראש השנה כנ"ל, שייך בעיקר לבנין המלכות דוקא.

(ט) **ויובן** זה ע"פ המבואר בדרושי רבותינו נשיאינו בענין ההפרש שבין מדת המלכות לשאר המדות, די"ל דנקודת ביאורים אלו היא כמ"ש כ"ק מו"ח אדמו"ר בד"ה שופר של ראש השנה⁹¹, שמדת המלכות חלוקה מכל המדות בשרשה, במהותה ובאופן (במציאות) מהותה, בהתעוררותה ובאופן התעוררותה, בהתגלותה ובאופן התגלותה. החילוק בשרשה הוא, דכל המדות וספירות כלולים באריך אנפין ומדת המלכות מושרשת ברדל"א⁹². החילוק במהותה ובמציאות (אופן) מהותה הוא, שכל המדות וספירות, גם כמו שהם בשרשם בבחי' אריך, הם ט' נהורין⁹², ומדת המלכות היא רק נקודה ובבחי' לא מציאות. החילוק בהתעוררותה ובאופן

(86) שער היחוד והאמונה בתחילתו.

(87) נוסח התפלה — סוף ברכת יוצר.

(88) רמז, ג.

(89) דברי הימים"א כט, יד.

(90) אגה"ק ס"כ (קל, ריש ע"ב).

(91) דשנת תרצ"ט — נדפס בסה"מ תרצ"ט ע' 20 ואילך.

(92) ע"ח שער יג (שער א"א) פ"ב, הובא בד"ה עלה אלקים בתרועה תרצ"ט (סה"מ שם ע' 18).

התעוררותה ובהתגלותה הוא, דכל המדות והספירות מתעוררים גם מעצמם, ולכן אופן התעוררותם הוא גם מדבר שאינו מערכם וכן התגלותם היא גם על מה שאינו מערכם כלל, משא"כ מדת המלכות התעוררותה היא רק ע"י הזולת, ולכן אופן התעוררותה הוא רק ממי שבערכה, וגם התגלות המלכות הוא רק על מי שבערכה. והחילוק באופן התגלותה הוא, שכל המדות ההשפעה (והגילוי) שלהם היא בקירוב ונכמו ההשפעה דמדת החסד, שהיא מצד הרגש הקירוב והמשפיע להמקבל, וכן הוא בההשפעה דכל המדות, ואפילו בההשפעה דמדת הגבורה, שהיא מצד הרגש השייכות והקירוב], משא"כ מדת המלכות ההשפעה (והגילוי) שלה היא בריחוק והבדלה, ורוממות והתנשאות. והנה הסיבה לכל חילוקים אלו שבין מדת המלכות לשאר המדות הוא החילוק שביניהם בשרשם. דלהיות⁹³ ששרש המלכות הוא ברדל"א, דבחי' רדל"א הוא לא רק רישא דלא אתיידע אלא גם רישא דלא ידע⁹⁴, שאינו במהות ידוע גם לעצמו, לכן, גם כמו שבאה בבחי' המשכה (מהותה ומציאות מהותה) היא בבחי' לא מציאות⁹⁵, ובכדי שתבוא בבחי' התעוררות, הוא ע"י הזולת דוקא. ולכן גם באופן התעוררותה ובהתגלותה צריך להיות זולת השייך, שבערכה דוקא. והיינו, דכל המדות, מכיון שעצם המדה וגם התעוררותה היא מהאדם עצמו, וכמו מדת החסד והרחמים ששייכים (גם ההתעוררות שלהם) גם בלי זולת, לכן אינו מעכב בזה מה הוא הדבר שמתחסד עמו ומרחם עליו, ושייכים גם על בעלי חיים⁹⁶ אף שאינם בערך האדם. משא"כ מדת המלכות, מכיון שהיא באה מהזולת דוקא, לכן צ"ל שהזולת (המעורר את מדת המלכות, ושמדת המלכות מתגלית עליו) יהי' בערכו דוקא, דמלוכה שייכת רק על מין האדם ולא על בע"ח, וגם צ"ל שהזולת יהי' נפרד דוקא, אין מלך בלא עם⁹⁷, משא"כ על בנים לא שייך ענין המלוכה. וענין זה שייך גם לאופן התגלות המלכות, זה שההשפעה דמלכות היא בבחי' ריחוק דוקא⁹⁸. וגם ענין זה (זה שההשפעה דמלכות היא בבחי' ריחוק והבדלה, ורוממות והתנשאות) שייך לזה ששרש המלכות הוא ברדל"א, כי ענין ההתנשאות על עם בא מצד ההתנשאות העצמית.

י"ד) וע"פ הנ"ל (דענין המלוכה הוא דוקא על עם, משא"כ על בנים) יובן, דזה שישראל הם עמו ית' יש בזה יתרון על בנים אתם, מכיון שע"ז דוקא

93) בכמה ענינים דלקמן — ראה ד"ה עלה אלקים בתרועה הנ"ל (סה"מ שם ע' 14 ואילך).

94) ראה בפ"י הספרא דצניעותא להאריז"ל בפ"ק (דקי"ט ע"א), נעתק בלקו"ת דרושים ליוה"כ בסופן (עא, ריש ע"ד), ד"ה הנ"ל (סה"מ שם ע' 19) וז"ל: ודע דההוא רישא דלאו רישא אשר שם חביון עוז העצמות הוא עצמו אינו משיג מה שיש בו, וזהו פ"י דלא ידע ולא אתיידע מה דהוי ברישא דא כביכול כאדם שאינו משיג מהות הנשמה שבו.

95) ראה סה"מ הי"ט ע' 23, שההפרש בין כח המלוכה לשאר הכחות הוא (לא בכחות הנעלמים, כ"א) בכחות הגלויים, דהעלם של כח המלוכה (בבחינה זו) הוא העלם פנימי יותר, העלם שאינו במציאות.

96) וגם התעוררות המדות אפשר להיות ע"י בע"ח (סה"מ תרצ"ט ריש ע' 16).

97) בחיי וישב לח, ל. שם ר"פ בלק. כד הקמח ר"ה (ב) ד"ה ועוד (בהוצאת שעוועל — ע' שעט). ספר החיים (לאחי המהר"ל) ספר גאולה וישועה פ"ב. עמק המלך שער א (שער שעשועי המלך) רפ"א. שעהי"ה"א רפ"ז (פא, ב). אגה"ק ס"כ (קל, ב). וראה פרקי דר"א פ"ג. רבינו בחיי עה"פ וירא כב, יג.

98) המשך ר"ה תרצ"ה פ"ט (סה"מ קונטרסים ח"ב שלג, א ואילך).

(שהם עמו) הקב"ה הוא מלך ישראל. והגם דזה שהוא מלך ישראל הוא מה שהוא מרום ומנושא מהם (לכאורה ריחוק והבדלה), הרי ההתנשאות על עם קשורה (כנ"ל) עם זה שהוא מרום ומנושא בעצם. וזהו מ"ש⁹⁹ ואנחנו עמך וצאן מרעיתך, ואיתא במדרש עה"פ¹⁰⁰ דודי לי ואני לו הרועה בשושנים, הוא לי לאב ואני לו לבן הוא לי לרועה ואני לו לצאן, דמזה שבתחלה אומר הוא לי לאב ואני לו לבן ואח"כ מוסיף הוא לי לרועה ואני לו לצאן, מובן, דענין הוא לי לרועה כו' הוא למעלה יותר מענין הוא לי לאב וכו', וכידוע¹⁰¹ דענין הוא לי לרועה ואני לו לצאן הוא בבחינת גם¹⁰² בן ואח אין לו. ומזה מובן גם בהתואר עמך (שבהמשך אחד עם וצאן מרעיתך) שהוא נעלה יותר מזה שישראל הם בניו ית'. דמכיון שאין מלך בלא עם, הרי נמצא, דזה שהקב"ה הוא מלך ישראל¹⁰³ הוא דוקא מצד זה שישראל הם עמו ית'. כי ענין הרוממות וההתנשאות הוא (כנ"ל) מצד זה שהוא מרום ומנושא בעצם. וזהו שעיקר ההדגשה בראש השנה (ובהתפלות דראש השנה) הוא בענין המלכות, כי החידוש דראש השנה (על כ"ה באלול), זה היום, הוא (כנ"ל) שנש"י [נשרשם הוא מבחי' צור, העלם שאינו במציאות] ממשיכים גילוי עצמות אוא"ס, ושרש המלכות הוא ברדל"א (בחי' העלם שאינו במציאות), ולמעלה יותר בבחי' רוממות העצמות.

יא) אמנם עדיין צריך להבין, שהרי כל הספירות שרשם הראשון הוא ברדל"א, דזה שכל הספירות (חוץ מספירת המלכות) כלולים באריך הוא מה שהם נמשכים אח"כ באריך, אבל שרשם הראשון (גם דספירות אלו) הוא ברדל"א, ולמעלה יותר עד מעצמותו ית', כמ"ש⁸⁹ כי ממך הכל. ומכיון שבראש השנה חוזרים כל הדברים לקדמותם¹⁰⁴, הרי גם כל המדות והספירות נמשכים אז מעצמותו ית', וא"כ הרי החידוש דראש השנה הוא גם בכל המדות והספירות, ולמה מדגישים ענין המלכות דוקא.

י"ש לומר הביאור בזה, דההפרש בין ספירת המלכות לשאר הספירות (מה שנוגע כאן) הוא בהתכלית שלהם. דהנה ידוע¹⁰⁵ שהאצלת כל הספירות דאצילות היא בכדי שיהי' על ידם גילוי אלקות כבי"ע עד למטה בעוה"ז הגשמי (שנשמות ישראל כמו שהן מלובשות בגוף גשמי יהיו חד עם העצמות). שמבחינת החכמה דאצילות [שהיא עיקר האצילות] נמשך למטה ענין החכמה, ידיעת והשגת אלקות, ועד"ז הוא

99) תהלים עט, יג*.

100) שה"ש ב, טז ובהש"ר שם.

101) אוה"ת ראה ס"ע תשפד ואילך. סה"מ תרכ"ו ע' רנו. תרכ"ז ע' רה. תר"ל ע' רסט. ובכ"מ.

102) קהלת ד, ח.

103) ישע"י מד, ו. מפסוקי מלכיות בתפלת מוסף דר"ה.

104) ראה סידור שער התקיעות רמו, ג. ובכ"מ.

105) המשך תער"ב ח"א פ"ו (ע' י). ובכ"מ.

(* להעיר שע"פ המנהג לומר בכל יום הקאפיטל תהלים המתאים לשנות חייו (אגרות קודש אדמו"ר מהור"י צ"א ע' לא. ח"י ע' נג. וראה גם מאמרי אדה"ז הקצרים ע' שמא. סה"מ תשכ"א ע' 231. סה"מ י"א ניסן ח"א ע' 1 ואילך) — התחילו ב"א ניסן העבר (תשמ"ו) לומר חזרו עט שבתהלים. המו"ל.

בכל הספירות. ובזה הוא העילוי דספירת המלכות על שאר כל הספירות, שגם בהמשכתה למטה היא באותו האופן כפי שהיא בשרשה הראשון בבחי' רדל"א, דכל שאר הספירות, מכיון שענינם הוא שהם נהורין, גילוי [דהגם ששרשם הראשון הוא ברדל"א, הרי לאחרי המשכתם בבחי' אריך הם נהורין וזהו ענינם], לכן, גם המשכתם למטה בכי"ע היא בבחי' נהורין, גילוי. משא"כ ספירת המלכות ענינה הוא בחי' נקודה ובחי' לא מציאות, וגם בהמשכתה בהדרגות שלמטה מרדל"א [בבחי' מהותה ובבחי' מציאות מהותה ובבחי' התעוררותה ובבחי' אופן התעוררותה ובבחי' התגלותה ובבחי' אופן התגלותה, כנ"ל] היא ע"ד אותו האופן כמו שהיא בשרשה בבחי' רדל"א, וגם בהמשכתה למטה מטה, בכי"ע, היא באופן זה שנגרש בה שרשה (העצמות). דהגם שהמלכות (כמו שהיא בגילוי) היא בבחי' התנשאות על עם, הרי גם ענין ההתנשאות על עם הוא (כנ"ל) מצד התנשאות העצמות. וזהו גם שההדגשה בראש השנה היא בענין המלכות דוקא ולא בענין הדיבור, כי הדיבור הוא בבחי' מציאות ובבחי' התחלקות (וכמבואר בסידור שער התקיעות שם¹⁰⁶ בענין ההפרש שבין קול לדיבור), משא"כ המלכות היא בבחי' לא מציאות, והרוממות וההתנשאות (על עם) דמלכות היא מצד רוממות והתנשאות העצמות.

יב) וזהו זה היום תחלת מעשיך, דהגם שבכ"ה באלול נברא העולם וראש השנה הוא יום ו' למע"ב, הרי כיון שתכלית כוונת הבריאה הוא כמארז"ל¹⁰⁷ נתאוה הקב"ה להיות לו ית' דירה בתחתונים, דירה לעצמותו ית' [וכידוע¹⁰⁸ דענין הדירה הוא מה שהעצם נמצא בהדירה], ושדירה זו תהי' בתחתונים, בעוה"ז הגשמי שאין תחתון למטה ממנו¹⁰⁹, לכן אומרים על היום דראש השנה, יום בריאת האדם, זה היום תחלת מעשיך, לפי שכוונה זו נשלמת ע"י עבודתו של כאו"א מישראל, אתם קרויים אדם³². דע"י העבודה בלימוד התורה ובקיום המצוות (חק לישראל ומשפט לאלקי יעקב) עושים ופועלים בעולם שישבו ויהי' כמו שהי' בתחלת הבריאה (לפני הירידה שע"י חטא עה"ד), ויתירה מזה שיהי' בדרגא נעלית יותר מכמו שהי' קודם הבריאה, ועד שיהי' דירה לעצמותו. דע"י העבודה דישראל, נעשה דירה לעצמותו ית' בתחתונים, בעוה"ז הגשמי שאין תחתון למטה ממנו, בזה גופא גם בדרגות הכי תחתונות שבו, וידע כל פעול כי אתה פעלתו. דע"י העבודה בקיום המצוות בכח המעשה של האדם, נמשך גילוי אלקות בהתחתון (כח המעשה) שבאדם, וע"י פעולת כח המעשה של האדם בדבר הגשמי שחוץ ממנו נמשך הכח גם בדבר הגשמי, וכידוע¹¹⁰ שהה"מ הכיר בכלי את כח האומן, כח הפועל בנפעל (אף שעשיית הכלי

(106) רמד, ג.

(107) ראה תנחומא בחוקותי ג. נשא טז. ב"ר ספ"ג. במדב"ר פ"ג, ו. ובכ"מ.

(108) ד"ה מי יתנך תקס"ה (סה"מ תקס"ה ח"א ע' תפט. ועם הגהות — באוה"ת שה"ש כרך ב ע' תרעט ואילך). אוה"ת בלק ע' תתקצו. סה"מ תרס"ב ע' שלה. תרע"ח ע' קצג. המשך תרס"ו ס"ע ג. שם ע' תמה. ובכ"מ.

(109) תניא רפ"ו.

(110) שער האמונה לאדמ"ר האמצעי ספכ"ז (מח, א). וראה גם מאמרי אדהאמ"צ במדבר ח"א ס"ע קעא,

ובהנסמן ב"מילואים להמראי מקומות" שם (ע' שח).

היא יש מיש), ועי"ז נעשה גם הדבר הגשמי (תחתון שבעולם) דירה לו ית', ועי"ז נשלמת הכוונה דנתאוה הקב"ה להיות לו ית' דירה בתחתונים, דזה שנתאוה הוא למעלה מטו"ד, וכידוע מאמר רבינו הזקן¹¹¹ אויף אַ תאוה איז קיין קשיא. ועי"ז נעשה היש הגשמי מציאות אמיתית, וכמו שמבאר כ"ק אדמו"ר מהר"ש [במאמרו¹¹² שהי' אומר מזמן לזמן כדי לטהר את אויר העולם¹¹³], שמציאות העולם וכל מה שנברא בו הוא לא דמיון ואחיות עינים כ"א הוא מציאות באמת. ומביא רא"י על זה מפסק הלכה. והיינו, דהגם שהיש מתהווה תמיד מהאין ובטל אליו, מ"מ הוא מציאות באמת, דמכיון שמאמיתת המצאו נמצאו כל הנמצאים¹¹⁴, הרי מציאותם של כל הנמצאים היא אמיתית המצאו ית', וכמו שמבאר כ"ק אדמו"ר האמצעי בביאורי הזהר¹¹⁵ דאמיתית מציאותו של היש הגשמי הוא היש האמיתי.

(יג) **וכל** זה נעשה ע"י כל פעולה טובה של כאו"א מישראל, וכהפס"ד¹¹⁶ שע"י מצוה אחת (במחשבה, ומכ"ש בדיבור ומכ"ש במעשה) מכריע את כל העולם כולו לכף זכות. דפס"ד זה הוא במשך כל השנה. ועאכו"כ בראש השנה שאז אין שייך כלל לומר שהעולם הוא שקול ח"ו, שהרי כבר בערב ראש השנה יודעים בבירור גמור שיזכו בדין¹¹⁷, ועאכו"כ בראש השנה גופא, ובפרט לאחרי תקיעת שופר, דכל שנה שהיא רשה בתחלתה מתעשרת בסופה¹¹⁸ וידוע דרשה בתחלתה קאי על (קודם) תקיעת שופר כי שופר הוא בחי' מיצר ומין¹¹⁹ המיצר קראתי י"ה¹²⁰, ומיד לאחרי זה מתעשרת, ענני¹²¹ במרחב י"ה, באור פניך יהלכון¹²¹, בכתובה וחתימה טובה¹²² בטוב הנראה והנגלה בכל המצטרך, ועאכו"כ בענין העיקרי¹²³ — ביאת משיח צדקנו במהרה בימינו בעגלא דידן, ממש.

(111) אוה"ת בלק שם. המשך תרס"ו ס"ע ז. ובכ"מ.

(112) ד"ה מי כמוכה תרכ"ט — נדפס בסה"מ תרכ"ט ע' קמג ואילך (וראה שם ע' קמח).

(113) "היום יום" כח תמוז. הוספות לסה"מ תרנ"ט ע' רכב. אגרות-קודש לכ"ק אדמו"ר מהור"י צ נ"ע

כך ו ע' רסז.

(114) רמב"ם ריש הל' יסוה"ת.

(115) בשלח מג, ג ואילך. וכ"ה גם בד"ה ולקחתם לכם תרס"א (סה"מ תרס"א ע' קצא ואילך). וראה גם

שערי אורה ד"ה יביאו לבוש מלכות פמ"ה-נא. ס' מאמרי אדה"ז על מארו"ל ס"ע תפג.

(116) רמב"ם הל' תשובה פ"ג ה"ד, מקידושין מ, ריש ע"ב.

(117) טור או"ח הל' ר"ה סתקפ"א, מירושלמי ר"ה פ"א ה"ג.

(118) ר"ה טז, ב.

(119) תהלים קיח, ה.

(120) סה"מ תרכ"ז ע' תו.

(121) תהלים פט, טז. — ופסוק זה אומרים מיד לאחרי תק"ש.

(122) ראה לקוטי לוי"צ אגרות-קודש ע' רי: שאם שבפרט הכתיבה היא בר"ה והחתימה ביוהכ"פ כו' אך

כלל הן הכתיבה והן החתימה נעשית בר"ה כו'. ולהעיר מר"ה שם: בר"ה .. צדיקים גמורין נכתבין ונחתמין

לאלתר לחיים. וראה בהערות למכתב ח"י אלול ה'תשמ"ו בסופו (נדפס בלקו"ש חכ"ט ע' 533). וש"נ.

(123) כסיום וחותם הרמב"ם שם: וגרם .. תשועה והצלה.